

YAZ GEÇTİ

Bütün yaz
Kuyunun başında yedik
Akşam yemeklerini

Cevizler iç tuttu
Bademlerin kabukları kurudu
Ayvalara sindi gün ışığı

Yaz geçti
İçeriye aldık
Masayı sandalyeyi

Karıncalar ortaldan çekildi
Kuyunun taşında arılar yok
Boş kova devrik durur şimdi.
Necati CUMALI

Bu şiirde;

1. Büyük ünlü uyumuna uymayan iki sözcüğü bulup yazınız:

.....

..

2. Küçük ünlü uyumuna uymayan sözcüğü belirtiniz:

.....

..

3. Ünsüz benzeşmesi görülen sözcükleri yazınız:

.....

....

4. Ünsüz yumuşaması olan sözcüğü

bulunuz:.....

5. Hangi sözcükte ünlü düşmesi

görülmektedir:.....

6. Kaç yerde ulama yapılmıştır? Şiirin üzerinde gösteriniz.

7. Kaynaştırma harfi almış sözcükleri bulup sıralayınız:

.....

.....

.....

8. Aşağıdaki sözcüklerde bulunan ünlülerin özelliklerini belirtiniz. Büyük ve küçük ünlü uyumlarına uyup uymadıklarını gösteriniz.

Ceylan, kumanda, şifre , omurga, özgür

9. **Dilek, sözlük, unut** sözcüklerine sırasıyla **-ce, -de, -gan** eklerini getirerek yazınız. Sözcüklerde meydana gelen değişikliğe ne ad verildiğini belirtiniz.

10. **Çocuk, yurt, grup, amaç** sözcüklerini **-ım** iyelik ekini getirerek yazınız. Sözcüklerde meydana gelen değişikliğin adını belirtiniz.....

.....

.....

11. **Ayır, buyur, şehir, resim** sözcüklerine, sırasıyla **-ntı,-uk , -e , -in** eklerini getiriniz. Meydana gelen olaylarını belirtiniz.....

.....

.....

12. **Al getir ilk sevgiliyi Beşiktaş'tan,**

Yaşamak istiyorum gençliğimi yeni baştan

Bu dizelerdeki ulamaları gösteriniz. Altı çizili sözcüklerdeki ses değişimlerinin adını belirtiniz.

.....

.....

.....

13. Aşağıdaki sözcüklerin hangisinde kaynaştırma harfi vardır? Boşlukta açıklayınız.

- A) olayı C) halayı
B) uzayı D) havayı

14. Aşağıdaki sözcüklerden hangisinde ünsüz düşmesi yoktur? Diğer şıklardaki ses olaylarını gösteriniz.

- A) küçücük
B) ufacık
C) büyücek
D) kısacık

15. Aşağıdaki sözcüklerden hangisi küçük ünlü uyumuna uymaz?

- A) Ömür C) Kapı
B) Çiçek D) Çamur

16. Aşağıdaki sözcüklerin hangisinde, büyük ünlü uyumu kuralına uygunluk aranır?

- A) Eskişehir C) Tramvay
B) Kabadayı D) Gözlük

17. Aşağıdaki sözcüklerden hangisine, ünlü ile başlayan bir ek getirildiğinde ses değişikliği olur?

- A) çark C) suç
B) kulp D) yurt

18. Aşağıdaki tümcelerde yer alan altı çizili sözcüklerden biri yumuşamıştır?

- A) Yüzücünün kulaçları gittikçe yavaşlıyordu.
B) Bugün işten çıkıp doğru evine gitti.
C) Bu güzel sonuca ulaşacağını tahmin etmiyordu.
D) Yazlık elbiselerini dolaptan çıkarıp giydi.

19. Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerin hangisinde yazım yanlış yoktur?

- A) Kendisine dostça davranıldı.
B) Ondan yaşça büyüğüm.
C) Soruyu kolayca çözdü.
D) Yemeği beğenmediğini açıkça söyledi.

SES BİLGİSİ ARAŞTIRMA İNCELEME SORULARI

20. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde büyük ünlü uyumuna uymayan bir sözcük vardır?
A) Gezen ayağa taş değer.
B) Göz görmeyince gönül katlanır.
C) Gençliğin kıymeti ihtiyarlıkta bilinir.
D) Gülme komşuna, gelir başına.
21. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde, hece düşmesine uğramış bir kelime vardır?
A) Vatan uğruna her fedakârlığa katlanırsınız.
B) Ben kimse ile ağız kavgası yapamam.
C) Bunları alın terimle kazandım ben.
D) Uzun süredir arkadaşımı göremiyordum.
22. Aşağıdaki kelimelerden bulunan kelimelerden hangisinde sert sessiz yumuşaması yoktur?
A) Arı söğüdü akıllı öğüdü sever.
B) Allah dağına göre kar verir.
C) Armut dalının dibine düşer.
D) Aşığa Bağdat uzak değildir.
23. Bir gemi yelken açtı hayal iklimlerine,
Civarından çığlıkla yorgun martılar kaçtı;
Rüzgâr sürüklenirken derinlerden derinlere
Hayal iklimlerine bir gemi yelken açtı.
Yukarıdaki dördlüğün kaç yerinde ulama vardır?
A) 2 B) 3 C) 4 D) 5
24. Aşağıdaki kelimelerin hangisi küçük ünlü uyumuna uymaz?
A) Bestelemek
B) Bodurlaşmak
C) Bilgilendirmek
D) Çamurlaşmak
25. “Eğitimde temel zorluk, fikirlerden deneyim çıkarmaktır.”
cümlesinde aşağıdakilerden hangisi vardır?
A) Ünsüz benzeşmesi.
B) Sert ünsüzlerin yumuşaması.
C) Hece düşmesi.
D) Ses türemesi.
26. Aşağıdaki atasözlerinin hangisinde yardımcı ses (kaynaşma ünsüzü) vardır?
A) Atın ölümü arpadan olsun.
B) Ateş olmayan yerden duman çıkmaz.
C) Az ateş, çok yeri yakar.
D) Başın başı, başın da başı vardır.
27. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ünsüz benzeşmesi vardır?
A) Gelişim, bizim en önemli ürünümüzdür.
B) Hatalar, çoğunlukla en iyi öğretmendir.
C) İyi bir başlangıç yarı yarıya başarı demektir.
D) Kahramanlık, hatada ısrar etmemektir.
28. Aşağıdaki kelimelerin hangisinde ünlü türemesi vardır?
A) Kısacık
B) Minicik
C) Ufacık
D) Biricik
29. Aşağıdakilerin hangisinde bilgi yanlış yapılmıştır?
A) Türkçe sözcüklerde aynı türden iki ünsüz yan yana bulunmaz.
B) Türkçe sözcüklerde “o” ünlüsü ilk hecede bulunur.
C) Türkçe sözcüklerin başında iki ünsüz yan yana bulunmaz.
D) Türkçe sözcüklerde düz ünlülerden sonra yuvarlak ünlüler gelir.
30. Hangi cümlede daralma olayına örnek vardır?
A) Çalışmayınca başarılı olamazsınız ki!
B) Ben sizinle oraya gelmiyorum.
C) Bilmediğim şeyleri de öğreniyorum.
D) Ben sizin nereden geldiğinizi biliyorum.
31. Ben Toros dağlarının süsü,
Yeşil umutlarla kaynıyor içim,
Ben, Adana'nın beyaz örtüsü,
Duman duman olup savrulacağım.
Dördlükte aşağıdakilerin hangisinin örneği yoktur?
A) Daralma
B) Kaynaşma
C) Ünsüz benzeşmesi
D) Ulama
32. “En heyecan verici olayları anlatmak ancak metotlu bir yoldan gitmekle olur.” cümlesinde küçük ünlü uyumu kuralına uymayan kaç sözcük vardır?
A) 1 B) 2 C) 3 D) 4
33. Aşağıdaki sözcüklerden hangisi Türkçe'dir?
A) Radyo C) Özlem
B) Limon D) Plân
34. Aşağıdaki sözcüklerin hangisinde vurgu ilk hecededir?
A) Sakarya
B) Balıkesir
C) Bursa
D) Adana
35. Aşağıdaki kelimelerden hangisinde yuvarlak sesliler yoktur?
A) Beklentiler
B) Kusursuz
C) Börülce
D) Özgün
36. Aşağıdaki eklerden hangisi büyük ünlü uyumuna uymaz?
A) –ken B) –diğında C) –dıkça D) –sız
37. Aşağıdakilerin hangisinde ünlü ile başlayan bir ek getirildiğinde kelimedeki ses değişikliği olmaz?
A) Birçok C) Bilinç
B) Kulak D) Medeniyet
38. Aşağıdaki kelimelerin hangisinin sonunda yumuşak sessiz harf yoktur?
A) İşlem C) Ters
B) Bozgun D) Çalgısız